

PaTz als inspirerend voorbeeld voor een Hecht Wijkverband

Hoe palliatieve zorg de kracht van een hechte samenwerking laat zien. Als inspiratie voor RESV- en wijkmanagers bij het oplossen van knelpunten in de wijksamenwerking.

Inleiding

De eerstelijnszorg wordt steeds meer regionaal georganiseerd, zowel mono- als multidisciplinair. Met verschillende schaalgroottes: als RESV, als Hecht Wijkverband of op kleinere schaal in een wijk. Regio- en wijkmanagers bouwen hier samen aan met zorgverleners en sociaal werkers. Samenwerken met anderen gaat niet altijd vanzelf leren ervaringen uit de zorg en andere sectoren. Om knelpunten in de samenwerking aan te pakken zijn doorbraakmiddelen beschikbaar.

Dit artikel gaat over de [PaTz werkwijze](#). Een werkwijze uit de palliatieve eerstelijnszorg die ook gebruikt wordt tijdens MDO's voor kwetsbare ouderen. De PaTz werkwijze is een inspirerend voorbeeld voor succesvolle Hechte Wijkverbanden.

RESV- en wijkmanagers kunnen de PaTz werkwijze gebruiken voor hun wijk- en regio-samenwerkingen, ook voor niet palliatieve zorg zoals zorg voor kwetsbare ouderen en chronisch zieken. Dit resulteert in meer succesvolle samenwerkingen (efficiënter en effectiever) en beter passende zorg.

Een Hecht Wijkverband

In Hechte Wijkverbanden van professionele netwerken zijn huisartsen, (wijk)verpleegkundigen, apothekers, sociaal domein en andere disciplines samen verantwoordelijk voor de gezondheids- en welzijnszorg van wijkbewoners. (*Bron: [Zes succesfactoren voor werken in hecht wijkverband. Handreiking voor RESV's en organisaties in de wijk](#)*)

Handreikingen van de Rijksoverheid en eerstelijnsorganisaties leren dat een Hecht Wijkverband een **integraal, multidisciplinair en opgavegericht samenwerkingsverband** is. Minimaal nemen deel: huisartsen, wijkverpleegkundigen, apothekers en professionals uit het sociaal domein. Afhankelijk van de wijk en de opgave van het Hechte Wijkverband kunnen andere disciplines aansluiten, zoals fysiotherapie, diëtetiek, paramedici, geestelijk verzorger, specialist ouderengeneeskunde.

Een Hecht Wijkverband:

- Werkt op wijkniveau aan gezamenlijke opgaven.
- Kent **korte lijnen, vaste contactpersonen en duidelijke afspraken**.
- Bespreekt structureel knelpunten en casuïstiek.
- Functioneert als professioneel samenwerkingsverband, **niet vrijblijvend**.
- **Leert continu** en verbetert de organisatie van zorg met een gedeelde visie.

PaTz als inspirerend voorbeeld voor een Hecht Wijkverband

Algemene succesfactoren voor samenwerken

- Gezamenlijk doel nastreven.
- Individuele doel is (deels) gelijk aan het gezamenlijke doel.
- Dezelfde taal spreken.
- Elkaar kennen en respecteren.
- Iedereen actief.
- Iedereen voelt zich veilig en heeft aandacht voor elkaar.
- Regelmatig tijd nemen om samen te leren.

De PaTz werkwijze

PaTz is een effectieve manier van samenwerken, geen ‘trucje’ dat ook nog in volle werkagenda’s moet passen. Het is een multidisciplinair overleg om de kwaliteit van en samenwerking in de palliatieve zorg thuis (en steeds meer ook in de zorg voor kwetsbare ouderen) te verbeteren. Huisartsen, (wijk)verpleegkundigen, consulenten palliatieve zorg, apothekers, geestelijk verzorgers, sociaal domein werkers (om enkelen te noemen) delen kennis en bespreken patiënten casuïstiek 4 tot 6 maal per jaar in een PaTz groep.

De 3 succesfactoren hiervan zijn:

1. **Tijdig**
Vroegtijdig identificeren van inwoners met palliatieve zorgbehoeften, onder ander via de [Surprise Question](#) (<1 jaar levensverwachting) of het [SPICT-NL](#) en gebruik van een palliatief zorgregister.
2. **Deskundig**
Vergroten van deskundigheid door casuïstiekbespreking, reflectie en begeleiding door een consulent palliatieve zorg (PaTz consulent).
3. **Samen**
Structurele samenwerking tussen professionals: elkaar kennen, korte lijnen en onderlinge steun bij beladen situaties.

PaTz is zowel een **werkwijze** als een **vast multidisciplinair samenwerkingsverband** dat de kwaliteit van palliatieve zorg in de eerste lijn aantoonbaar versterkt – van vroegtijdige zorgplanning, betere organisatie van zorg tot 7% minder onnodige ziekenhuisopnames in de laatste levensmaand. (Bronnen: *Sentimelc rapport: [Rapport Is-er-een-relatie-tussen-PaTz-en-ziekenhuisopnames-en-eerstehulpbezoeken-in-de-laatste-maand-van-het-leven-20250812_def.pdf](#)*, PaTz Monitor: [PaTz monitor - PaTz](#) e.a. onderzoeken: [Onderzoek - PaTz](#))

PaTz als inspirerend voorbeeld voor een Hecht Wijkverband

PaTz werkwijze als inspiratie voor een Hecht Wijkverband

Er zijn in mei 2026 [275 PaTz groepen](#) in Nederland met bijna 4.000 deelnemers die op lokaal niveau multidisciplinair samenwerken. De PaTz werkwijze kenmerkt zich door:

a) Vaste samenwerkingsstructuur

Hechte Wijkverbanden vragen om duurzame, gestructureerde samenwerking tussen professionals in de wijk. PaTz groepen kennen een vaste samenstelling van huisartsen, wijkverpleegkundigen en een deskundige op het gebied van palliatieve zorg, die meerdere keren per jaar bijeenkomen. Vaak nemen andere disciplines deel zoals apothekers en geestelijk verzorgers. Zie het [PaTz jaarverslag 2025](#) voor de samenstelling van de groepen.

b) Heldere rollen en aanspreekpunten

In een PaTz groep wordt gewerkt met vaste rollen zoals voorzitter, consultant en notulist. De voorzitter is voor de PaTz deelnemers een vast aanspreekpunt. De 'ingebrachte' patiënt wordt samen besproken waarbij wordt afgestemd wie voor de patiënt het aanspreekpunt is. Ook dit sluit aan bij het criterium van duidelijke afspraken en regie binnen een Hecht Wijkverband.

c) Multidisciplinair leren en verbeteren

Hechte Wijkverbanden hebben een lerend karakter. PaTz heeft dit ook sterk ingebouwd: casuïstiek, gezamenlijke reflectie en deskundigheidsbevordering zijn vaste onderdelen.

d) Korte lijnen en integrale zorgplanning

PaTz en Hechte Wijkverbanden benadrukken het belang van proactief werken en anticiperen op toekomstige zorgvragen. PaTz via proactieve zorgplanning, Hechte Wijkverbanden via opgave- en wijkgericht werken.

e) Gezamenlijke verantwoordelijkheid voor inwoners

Een Hecht Wijkverband neemt verantwoordelijkheid voor de populatie in de wijk. In PaTz groepen gebeurt dit specifiek voor palliatieve patiënten met een gezamenlijk register en gedeelde besluitvorming.

Resultaten van PaTz voor een Hecht Wijkverband

PaTz is ruim 15 jaar de bewezen werkwijze voor wijkgerichte samenwerking in de palliatieve zorg en recent ook in de zorg voor kwetsbare ouderen. Professionals ervaren betere afstemming, meer deskundigheid en minder versnippering van zorg. Voor patiënten leidt dit tot meer rust, duidelijkheid en passende ondersteuning in de laatste levensfase. (Bron: *Nursing: [Palliatieve zorg: dit is waarom de PaTz-werkwijze het verschil kan maken](#)*)

Resultaten die in de praktijk worden gezien (Bron: [Onderzoek - PaTz](#)):

- Meer tijdige gesprekken over wensen en behoeften.
- Soepeler samenwerken tussen huisarts en wijkverpleging.
- Tot 7% minder onnodige ziekenhuisopnamen in de laatste levensmaand.
- Betere continuïteit van zorg.

PaTz is dus een **inspirerend voorbeeld over hoe structurele samenwerking werkt** wanneer professionals elkaar kennen, vertrouwen en gezamenlijke verantwoordelijkheid nemen. Een voorbeeld dat direct bruikbaar is in Hechte Wijkverbanden.

PaTz als inspirerend voorbeeld voor een Hecht Wijkverband

Tips van PaTz voor een Hecht Wijkverband

De PaTz werkwijze focust op palliatieve zorg. De werkwijze is echter breder toe te passen, voor doelgroepen die baat hebben bij kwalitatief goede en deskundige samenwerking, zoals kwetsbare ouderen, chronisch zieken en ook in zorgpaden. Enkele Tips:

a) Begin klein en concreet

PaTz laat zien dat een vast overlegritme en een duidelijk afgebakende doelgroep een krachtige voedingsbodem zijn.

b) Werk met een gedeeld overzicht of register

Het PaTz register fungeert als gezamenlijk kompas. In de PaTz werkwijze wordt deze digitaal ondersteund door de **Portal**. Een vergelijkbare tool helpt wijkverbanden aan overzicht en regie, zie de **MDO Portal**.

c) Zet in op deskundigheidsbevordering

Leren van elkaar én van experts versterkt de kwaliteit van zorg én de samenwerking. Neem hier echt tijd voor.

d) Maak afspraken over rollen en verantwoordelijkheden

De structuur van de PaTz werkwijze, duidelijke rollen binnen het overleg – voorzitter, consulent, notulist – en het liefst één aanspreekpunt voor de patiënt, blijkt effectief en overdraagbaar.

e) Investeer in relaties

Hechte samenwerking vraagt om vertrouwen.

PaTz toont hoe regelmatig overleg en gedeelde casuïstiek dat vertrouwen opbouwen.

Conclusie

Het doel is dat in elke wijk in 2030 een Hecht Wijkverband functioneert. De PaTz werkwijze geeft vandaag al handen en voeten aan lokale hechte samenwerking: **kleinschalig, vast, multidisciplinair, meerdere overleggen per jaar (4 tot 6), gericht op proactieve zorg en gebaseerd op vertrouwen en gedeelde verantwoordelijkheid.**

Als andere domeinen binnen de wijkzorg – zoals ouderenzorg, chronische zorg of zorg voor mensen met psychische kwetsbaarheid – de infrastructuur en elementen van PaTz gebruiken, kunnen zij dezelfde voordelen realiseren: deskundigheidsbevordering, gemakkelijker samenwerken, het niet alleen hoeven te doen als zorgverlener, kwaliteitsverbetering en meer comfort voor inwoners/patiënten.

PaTz is een werkwijze en een inspirerend en bruikbaar **voorbeeld voor wijkgerichte samenwerking** van de -nabije- toekomst. Met als motto: Laat vaak al overbelaste zorgverleners geen tijd steken in nieuwe samenwerkingen maar voortbouwen op wat al bestaat en bewezen effectief is.

Stichting PaTz en stichting PZNL werken met verschillende partijen samen, onder andere vanuit het programma NPPZ II, om palliatieve zorg structureel te verankeren in de eerstelijnszorg, met als doel dat mensen in de palliatieve fase tijdig, samenhangend en afgestemd passende zorg en ondersteuning ontvangen.